

Э. Н. Андриевская, канд. филол. наук, доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко (Украина)

К ПРОБЛЕМЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ СРЕДСТВ ПРИ РАБОТЕ НАД ФРАНЦУЗСКО-УКРАИНСКИМ ПЕРЕВОДОМ

Рассмотрены и проанализированы инструменты IT-поддержки, которые могут быть использованы в процессе перевода текстов с французского на украинский язык: электронные словари и программы машинного перевода онлайн Pragma bx и Google Translate.

Ключевые слова: электронные словари, украинский перевод, машинный перевод, лексикографическая система.

УДК 81'42 (81+81'23+81'27):004.738.5:32

О. В. Пономаренко, канд. філол. наук, доц.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка (Україна)

ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС У ТВИТТЕРІ: ТВИТТІНГ І ТВИТ ЯК НОВІТНІ ЖАНРОВІ ФОРМИ ДИПЛОМАТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Розглянуто новітні соціокомунікативний і мовленнєвий жанри сучасного дипломатичного дискурсу в його віртуальному вимірі. Уточнено їх дефініції. Розроблено модель типової структурно-композиційної побудови твіту як електронного дипломатичного документу.

Ключові слова: дипломатичний дискурс, соціокомунікативний і мовний жанр, електронна (цифрова) та віртуальна комунікація, твіттінг, твіт.

"Все тече (рухається), все змінюється", "все тече і нічого не лишається на місці" – античні фразеологізми – першоджерелом яких уважаються слова давньогрецького філософа Герекліта з Ефесу, вимовлені за понад п'ять століть до нашої ери та відомі з діалогу Платона "Кратил" [Платон, 1990, 636; Петрушенко, 2009, 234–261; Platon, 1837, 402a], – істинність яких ще нікому не вдалося спростувати.

Нестримний поступ прогресу неминує змінює світ. І навіть така, здавалося б, усталена та висококанонізована сфера людської діяльності як дипломатія "не встояла" й "похитнулася" під дією

трансформацій сьогодення. Часткове оприлюднення надмірно за-секреченого, демократичніше вбрання, менш протокольна поведінка без порушень пристойного, звісно, не могли не позначитися на манері спілкуватися. Окрім церемоніальних нагод, дипломатичний дискурс дедалі більше тяжіє до спрощення, наближення до суто офіційного чи, інколи, коректного розмовного мовлення. Ці перетворення торкнулися не тільки окремих слів або досі клішованих структур, але й елементів вищих рівнів, як-то, приміром, різновидів дипломатичних документів, появи нових форм, використовуваних мовленнєвих жанрів, каналів і засобів комунікації тощо.

Цього разу у фокусі нашої уваги опинилися новітні (малі) жанрові форми, що виникли у дипломатичному дискурсі кілька десятків років тому як належна реакція на глобалізаційні процеси у світовому суспільстві, стрімкий розвиток сучасних електронних (цифрових) технологій, появи альтернативних каналів передачі інформації і тому подібне, а також як відповідь на вимогу часу пришвидшення обміну повідомленнями, оптимізації строків виконання завдань, зменшення затрат і збільшення ефективності, унаочнення, доказовості тощо.

Відтак, поштові голуби та сувої рукописних дипломатичних нот відходять у минуле, посідаючи свої належні місця на полицях музеїв, а натомість у щоденній роботі дипломати – поки що не відкидаючи традиційних засобів, каналів і способів спілкування – послуговуються листами, які пересилаються електронною поштою, короткими повідомленнями та дописами у Messenger, Telegram, Twitter, Viber, WhatsApp, ведуть власні сторінки та блоги, а також підтримують сторінки та блоги відповідних відомств зовнішньополітичної діяльності у мережах Facebook, Flickr, Instagram, Twitter, YouTube і т.п.

Звісно, жанрове розмаїття, описане М.М. Бахтіним як основоположником перших наукових розвідок у цій сфері та розробником теорії жанрів [Бахтин, 1996, 159–206], не містить згадки про досліджувані нині об'єкти. Але це не применшує їх значущості, не заперечує їх належності до того чи іншого виду жанрів, не суперечить основним засадам базової теорії, а лише до-

водить висловлену вище тезу про невідпинність змін, еволюційний поступ і розширення можливостей – включно і для лінгвістів, мовознавців, філологів.

Нами вже робилася спроба продемонструвати важливе місце сучасного дипломатичного дискурсу серед функціональних стилів у частині притаманності йому частково конвергентних і частково дивергентних ознак основних п'яти мовленнєвих жанрів [Ропомаренко, 2014, 189]. І хоча наразі постульовані нами тези, опубліковані іноземною мовою для залучення ширшого загалу до обговорення висловлених ідей, наразі отримали невелику кількість цитувань, не може не тішити той факт, що, принаймні, вони й не викликали заперечень або відвертого несприйняття. Відтак, ведуться спостереження та робляться узагальнення, котрі дозволять у подальшому уточнити та розвинути панівну для лінгвістики теорію стилів і жанрів, органічно вписуючи в неї нові й нові спостереження за еволюцією канону дипломатичного дискурсу наших днів.

Упорядкований опис дипломатичного дискурсу вбачається можливим шляхом вироблення узагальненої класифікації як квінтесенції кількох менших за обсягами, але більш деталізованих, – котрі висвітлюють окремі ознаки, риси, характеристики чи властивості комунікації професійних дипломатів. Очевидною є необхідність – для діячів міжнародної політики – вправно та ефективно спілкуватися (застосовуючи всю палітру мовних і мовленнєвих засобів) з широкого кола тем. Цей факт дозволяє дослідникам дипломатичного дискурсу сповна послуговуватися теорією мовленнєвих жанрів М.М. Бахтіна, котрий – цитуємо – стверджував: "Все многообразие области человеческой деятельности связано с использованием языка... Использование языка осуществляется в форме единичных конкретных высказываний (устных или письменных) участников той или иной области человеческой деятельности. Эти высказывания отражают специфические условия и цели каждой такой области не только своим *содержанием* (тематическим) и языковым *стилем*, то есть отбором словарных, фразеологических и грамматических средств языка, но прежде всего своим *композиционным построением* (*курсив* наш – О.П.)... " і "определяются спецификой данной сферы общения"...

"каждая сфера использования языка вырабатывает свои *относительно устойчивые типы* таких высказываний, которые мы и называем *речевыми жанрами*"... "Богатство и разнообразие речевых жанров необозримо, потому что неисчерпаемы возможности разнообразной человеческой деятельности и потому что в каждой сфере деятельности вырабатывается целый репертуар речевых жанров, дифференцирующийся и растущий по мере развития и усложнения данной сферы" [Бахтин, 1996, 159–206].

Докази на користь застосовуваності цієї теорії до дипломатичного дискурсу є очевидними. Власне, про спілкування у царині дипломатії у статусі незалежного дискурсу заговорили у філологічних колах не так давно (раніше міжнародна/зовнішня політична діяльність і дипломатія розглядалися мовознавцями як частина інституціонального, згодом – політичного дискурсу; також точилися дискусії з приводу правильності дефініції – мова/мовлення дипломатів, дипломатичний стиль, підстиль, жанр тощо [Пономаренко, 2015, 39–42]). Наразі термін "дипломатичний дискурс" є загальноприйнятним, відтак, увага дослідників змістилася на аналіз, опис і класифікацію його рис, складових і формантів.

Знову ж, виловлюючись у щойно згадуваних термінах М.М. Бахтіна, "репертуар мовленнєвих жанрів" дипломатичного дискурсу урізноманітнївся та зріс, паралельно з диверсифікацією тем і проблем, порушуваних і вирішуваних дипломатами, появою нових каналів (відеотелефонія та Інтернет) і засобів (смартфони, комунікатори, планшетні телефони, комп'ютери) зв'язку, розробкою складніших і більш рафінованих стратегій і тактик (маніпулятивних, ухильних, прихованої аргументації чи загроз) соціо-психологічного впливу (флешмоби) та крос-культурної комунікації. Так, приріом, у статті, опублікованій на початковому етапі нашої наукової розвідки на прикладі італійської та української мов [Пономаренко, 2014, 437–440] перелічені усталені або ж традиційні види дипломатичних документів, то вже у 2016 році [Пономаренко, 2016, 96–99] ми впевнено стверджуємо про існування новітнього мовленнєвого жанру (малої форми) сучасних дипломатів і жанру дипломатичних документів – твітування (який також називають "твітінг") та твіту, відповідно.

Нині дипломатичні відомства та окремі їхні діячі дедалі активніше послуговуються тими ж новітніми формами комунікації [Ищук, 2012, 86–88], що й інші – суміжні та віддаленіші – сфери людської діяльності, включно – побутове щоденне спілкування. До них належать:

- *електронна пошта*,
- відомчий і/або персональний *сайт* або сторінка,
- відомчий і/або персональний *блог* ("Інтернет-щоденник"),
- *гостьова книга* (рідше),
- *допис* (на "стіні" у Facebook),
- *повідомлення/пост* у Messenger, додатку до Facebook,
- *пост* на "стіні" чи у "стрічці" (новин),
- *твіт*,
- СМС/SMS (*меседж/message, повідомлення, миттєве повідомлення, система малих/коротких повідомлень*),
- *телеконференція*,
- *чат*,
- *Скуре-повідомлення*,
- *фотографії (світлини)*,
- *відео-репортажі з/без аудіо-супроводу*;
- лише для окремих країн – служба ICQ, стармоб, флешмоб, форум.

Отже, серед нововведень є як інтерактивні, тобто ті, що уможливають спілкування автора чи спіч-райтера з аудиторією, так і монологічні форми – переважно первинного (за М.М. Бахтіним [Бахтин, 1996, 159–206]) – типів жанрів.

Новітнім місцем зустрічей і середовищем спілкування дипломатів є віртуальні платформи:

- *Електронна пошта – E-mail*
- *Фейсбук – Facebook*
- *Твіттер – Twitter*
- *Флікер – Flickr*
- *Інстаграм – Instagram*
- *Ю-Туб – YouTube*
- *ЛінкедІн – LinkedIn* (не використовується дипломатами-представниками досліджуваних країн)
- *ВКонтакте – VKontakte* (вельми обмежене використання)

Ці Інтернет-ресурси (соціальні мережі) наразі вже органічно інтегровані та інкорпоровані в структури офіційних сайтів зовнішньополітичних відомств (Міністерств і Державних департаментів), а також містять зареєстровані активні аккаунти/сторінки ключових посадовців; активні чи пасивні аккаунти/сторінки всіх бажаючих співробітників.

У порівняльній таблиці нижче цифрами позначений порядок розташування інтерактивних іконок (до слова, неоднакових у різних країнах) відповідних соціальних мереж і їхнє розташування на офіційних Інтернет-сайтах Міністерств чотирьох досліджуваних країн, станом на початок 2019 року:

	Аргентина	Іспанія	Італія	Франція
	<i>www.cancelleria.gob.ar</i>	<i>www.exteriores.gob.es</i>	<i>www.esteri.it</i>	<i>www.diplomatie.gouv.fr</i>
	Ministerio de relaciones exteriores y culto de la República Argentina	Ministerio de asuntos exteriores, Unión Europea y cooperación del Renio de España	Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale (Farnesina)	Ministère des Affaires Étrangères (Quai d'Orsay)
	<i>угорі зліва</i>	<i>знизу по всій ширині</i>	<i>відсутні на дом.стор. (у 5-му пункті Меню "Послуги", там – угорі справа)</i>	<i>відсутні на дом.стор. (у передостанньому пункті Меню внизу зліва "Цифрова дипломатія", там – угорі зліва)</i>
e-mail	–	–	3	–
Facebook	1	2	1	2
Flickr	5	4	–	–
Instagram	3	5	–	3
LinkedIn	Неактивне наразі			
Twitter	2	1	2	1
Vkontakte	Неактивне (нефункціонує) посилання, наявне тільки в російськомовній версії МЗС Франції			
YouTube	4	3	–	–

Отже, найпопулярнішими новітніми каналами передачі інформації для цих зовнішньополітичних відомств романомовних держав є, рівносильно, Твіттер (з 2006 року) і Фейсбук (з 2004 року).

Спілкування у Твіттері – твітування чи твіттерінг – уже отримало свою філологічну дефініцію. Так, Н.В. Кобрин визначає *твіттінг* як окремий *новий соціокомунікативний жанр* Інтернет-комунікації з притаманними тільки йому характеристиками, серед яких адресність, контекстність, ситуативність, інтерактивність, лаконічність, гібридність, конвергентність. Натомість дослідниця стверджує, що *жанрові особливості комунікації* у Твіттері представлені такими типами: інформативний, оцінний, імперативний, етикетний [Кобрин, 2016, 110]. Власне, всі вони, але перший та останній зокрема, релевантні для дипломатичного дискурсу віртуального виміру. Твіттінг як жанр визначали також О.І. Горошко, В.О. Копцева, Т.Л. Полякова та інші [Горошко, 2014; Копцева, 2016; Полякова, 2014]. Відтак, мусимо пристати до наразі загальноприйнятої позиції колег, частково модифікувавши застосовувану нами термінологію, а саме: розділити вживання терміна:

– "*жанр*" у його соціокомунікативному вимірі – стосовно поняття "*твіттерінг/твітування*" як процес, спосіб і метод віртуальної комунікації дипломатів і

– *епістолярний "жанр"* (мала форма) у його мовленнєвому вимірі стосовно поняття "*твіт*" як новітнього різновиду дипломатичних документів, використовуваних у віртуальному просторі.

Раніше нами вже було розглянуто *твіт* як новітній мовленнєвий жанр дипломатичних документів [Пономаренко, 2014, 104–111; Ропомаренко, 2016, 96–99], котрим послуговуються користувачі "молодшого" Інтернет-ресурсу. Спочатку увага дослідження було сфокусована на його композиційних і структурних особливостях, потім – на тематичному розмаїтті, дописувачах (твіпломатах, користувачах), універсальних та етноспецифічних рисах, лексичних одиницях, лінгвопрагматичних стратегіях і тактиках.

Наразі торкнемося тільки структурно-композиційних особливостей спілкування у соціальній мережі Твіттер (твітерінгу, твітування), використовуваної також для реалізації віртуальної дипломатичної комунікації. Адже саме цей аспект зазнав деяких мін, а також

вийшли друком підсумки наукових розвідок вітчизняних і зарубіжних колег, котрі вбачаємо за доцільне врахувати з метою вироблення точнішої дефініції та класифікації досліджуваного явища.

Твіт – це одна з небагатьох і поки що найпоширеніша форма реалізації дипломатичного дискурсу у віртуальному просторі, що одразу знімає питання ієрархії та спрямовує увагу дослідників на вироблення ємної дефініції, максимально деталізований і всебічний опис характерних рис і розробку якнайповнішої класифікації твітів. Роками раніше ми визначили, що твіт – це новий жанр дипломатичних документів *розміром у 140 друкованих знаків/символів*, єдина форм матеріальної (письмової, текстової) фіксації та презентації в реальному вимірі повідомлень інформативного та позиційного характеру в межах функціонування дипломатії у Твіттері. Досі 140-символьне обмеження мало на меті зробити Твіттер легко поєднуваною та сумісною системою зі службою коротких повідомлень СМС. Однак, реалії сьогодення змушують дослідників уточнити наше власне формулювання в частині раніше усталеного розміру (довжини) твітів. Мусимо зважати на те, що Твіттер спочатку дозволив не враховувати фото та відеоматеріали (хоча у попередній період вони прирівнювалися до 24 знаків). Потім, з 26.09.2017 року, Твіттер оголосив про запуск у тестовому режимі збільшення максимально допустимої довжини повідомлень до 280 символів (винятками досі залишаються японська, китайська та корейська мови, графічні символи яких рахуються як 1=2), що стало можливим застосовувати на практиці широкому загалу з 07.11.2017 року. Очікувані численними користувачами зміни мали на меті допомогти носіям латиничних і кирилических (не ієрогліфічних) мов рідше досягати ліміту під час створення твітів. Це стало першою (за 11 років існування мережі) структурно-композиційною революцією у Твіттері, результатами якої твітуючі дипломати почали послуговуватися одразу.

Нині вважаємо за доцільне уточнити, що у Твіттері, окрім власне твітів, об'єктами лінгвістичних досліджень можуть стати твітерв'ю, п'юлі (опитування), особисті/персональні та відео стріми (потoki, стрічки) – аналог "стіни" у Фейсбук, лінгвовізуальний контент фото профілів, прямі/непотоківі повідомлення (директи, ДМ) та емоджі, сповіщення (нотифікації), хежтеги, згадки

("мёншен"), хендли (імена користувачів/твіпів/твітерів/утентів/юзерів). Після проведення тривалого спостереження за їх функціонуванням, опису та аналізу буде можливим коректно їх кваліфікувати, дати належну дефініцію та класифікувати, презюмовано – як *мовленнєві піджанри Твіттера*.

Наразі наші спостереження за використанням Твіттера як альтернативного (електронного, цифрового) засобу обміну інформацією дипломатами безсумнівно засвідчили, що *твіттінг* як соціокомунікативний жанр віртуальної комунікації та *твіт* як жанр дипломатичних документів є *надзвичайно смними*, оскільки компенсують у віртуальному варіанті дипломатичного дискурсу низку матеріальних жанрів реального спілкування. Відтак, у професійному спілкуванні дипломати вдаються до твіттінгу з використанням твітів відповідного змісту, щоб реалізувати ті самі лінгвопрагматичні наміри та досягнути тих самих цілей, що їх уможлиблюють функції таких жанрів реальної комунікації як:

- (коротке) повідомлення,
- комюніке,
- (стислий) прес-реліз,
- позиція дипломата (державна/офіційна, зовнішньополітична/особиста),
- (коротка, лаконічна) заява,
- відкритий лист (нота),
- циркулярний лист,
- телеграма,
- оголошення,
- (при)вітання,
- офіційне публічне засудження,
- висловлення співчуття,
- інтерв'ю.

Таким чином, технічна (280/140 символів) і жанрова, здавалося б, обмеженість професійної комунікації дипломатів у соціальній мережі Твіттер до, по суті, єдиного жанру з повноцінним функціоналом – твіт – сповна компенсована його ж гнучкістю й варіативністю. А це, у свою чергу, уможлиблює створення *тео-*

ретично нелімітованого різноманіття твітів за їх змістом, формою, метою висловлювання, структурно-композиційною побудовою основної (авторської) частини повідомлення тощо.

Ще одним доказом стрімкого розвитку цього жанру є і втрата стовідсоткової істинності й релевантності дефініції, наданої йому п'ять років тому вітчизняною дослідницею англomовного політичного дискурсу у Твіттері Т.Л. Поляковою, яка постулювала, що "Твітінг є інтернет-жанром, який забезпечує спілкування за допомогою Інтернет-сервісу Твіттер і має основною комунікативною одиницею *tweet* – повідомлення у формі короткого тексту об'ємом до 140 знаків, який характеризується високим рівнем гіпертекстової організації, мультимедійності, інтертекстуальності, можливості бути використаним як у сфері інституціональної, так і міжособистісної комунікації" [Полякова, 2014, 6].

Уважаємо, що принаймні два моменти – "*об'єм*" і "*140 знаків*" – підлягають уточненню. По-перше, слово "*об'єм*" хоч і має рідковживане значення слова "*обсяг/обсягом у...*", все ж є, переважно, поняттям фізичним – величини, форми, обрисів чого-небудь у трьох вимірах [СУМ]. Натомість у випадку твітів йдеться про арифметично підраховувану їх *довжину у 280/140 символів*. Відтак, сприйняте на той час науковою спільнотою визначення потребує модифікації із заміною лексичної одиниці "*об'ємом*" на "*довжиною*". По-друге, насмілимося також висунути тезу про необхідність – після деякого уважнішого спостереження за функціонуванням твіттерінгу – зміни формулювання "*знак*", вживаного на позначення кожного окремого елемента чи пробілу змістової частини авторського твіту на "*знак-символ*". Аргументацією можуть послужити такі досі неоспорювані філологами, соціологами, фахівцями комп'ютерних технологій характеристики Твіттер-комунікації як мультимедійність, гібридність, інтертекстуальність, що вимагає враховувати навіть у суто лінгвістичному аналізі, окрім мовного контенту, пара- та метамовні чинники, графічний дизайн тощо. При цьому, *знак*, за В. Соловйовим [Соловйов, 2006–2019] розглядається як загальноприйняте варіативне зображення на позначення певного конкретного значення, а *символ* – як загальноприйняте варіативне зображення на позначення багатозначного образу, тобто *знак* за багатьма зна-

ченнями. Не забуваючи про можливість їх оказіональним комбінування з піктограмами, ідеограмами, емблемами, гербами, іконками, логотипами, товарними знаками, брендами для комплексної реалізації лінгвопрагматичних інтенцій авторів повідомлень.

Тому, ведучи мову про *типову структуру твітів*, варто зауважити, що вона є кінцевим цілісним результатом співіснування двох складових – суто технічної та авторської (творчої, індивідуальної). Відтак, структура твітів дипломатичного дискурсу країн романського мовного ареалу, власне, збігається з їх структурою в інших мовах і дискурсах, оскільки саме функціонально-технічний чинник є визначальним і рестриктивним у її оформленні.

На відміну від дипломатичних нот або листів, усі твіти починаються з *фотографії* автора чи іншого *аватару* – символу-ідентифікатора ініціатора спілкування у Твіттері. Це своєрідна графічна (візуальна) візитівка, розташована зліва. У твіпломатії з такою метою може бути використана презентаційна фотографія чи будь-яке інше (картинка, схематичне зображення) дипломатичної установи, емблема, офіційна фотографія дипломата.

Поруч з аватором, *уприкул*, зазначається *хендл* (*ім'я/назва твіпера – юзера, утента, користувача – нік*). У випадку дипломатичного дискурсу – це назва зовнішньополітичної установи чи ім'я функціонера, так, як вони були вказані відповідним учасником дипломатичного дискурсу на момент реєстрації у мережі Твіттер. З огляду на офіційний (інституційний) характер спілкування, статус комунікантів і мету мовленнєвих інтеракції в досліджуваній соціальній мережах, імена користувачів переважно збігаються принаймні з частиною офіційної назви інституції чи справжнім (реальним) власним іменем особи. Логічно, що, на відміну від приватного спілкування, дипломати не реєструються під незрозумілими, значно скороченими, смішними, тим паче вульгарними хендлами.

Поруч з ніком, *уприкул* або *через 1 інтервал* ("пробіл"), після знаку "@", міститься *посилання на доступ у Twitteer-аккаунті* автора повідомлення – *лінк* (наприклад, @FarnesinaPress і @emtabonino).

Нарешті, завершує цей *інтеративний рядок* елемент хронотопу – *датування* (у вигляді числа та місяця створення твіту для повідомлень, давністю понад один день, або *кількості годин*, які минули з моменту розміщення повідомлення, давністю менше

доби), вказане *через 1 інтервал* ("пробіл"). Таким чином, у повному вигляді описаний сталий ініціальний елемент усіх твітів має чотирискладову композицію:

Принагідно варто звернути увагу на те, що:

- перший рядок твітів є завжди інтерактивним лінком, який, за потреби (бажанням) користувача Твіттеру, одним натисканням (кліком) комп'ютерної миші переадресовує на домашню сторінку автора твіту;

- дата / час створення твіту не обов'язково належить саме до інтерактивної частини першого рядка.

Підсумок описаної вище структури твітів дипломатичного дискурсу доцільно унаочнити її у вигляді схеми-моделі (жирним шрифтом виділено обов'язкові елементи твітів, *курсивом* – факультативні):

Номер рядка у твіті	Зміст елемента твіта				
1. (обов'язковий інтерактивний рядок усталеного формату)	Аватар (фото, емблема, символ)	Нік автора твіт-повідомлення	"@" (at) + <i>посилання на доступ у Твіттер-акаунті</i>	Датування	
2. (конвент твіт-повідомлення довільного формату)	<i>Xxxxx #Xxx @Xxx xxxxx</i>				
3. (факультативний рядок)	<i>Показати фото Показати медіа-файл Показати зведення (підсумок, резюме)</i>				
4.	<i>Розгорнути</i>	<i>Відповісти</i>	<i>Ретвітнути</i>	<i>До вибраного</i>	<i>Ще</i>

Ці твердження, характеристики та ознаки твітів справджують принаймні у досліджених нами країнах романського мовного ареалу, а саме для *аргентинської, італійської, іспанської та французької твіпломатії* – манери твітувати, твітерінгу, дипломатичного дискурсу відповідних держав у його Твіттер репрезентації. Принагідно наголосимо, що *більшість складових наведеної структури твітів є цілком універсальними*, змінюється лише послідовність або місце цих елементів, мова інтерфейсу, використовується для позначення основних опцій, а також мова, якою написані самі твіти (національна чи англійська).

Зафіксовані незначні та малочисельні відмінності полягають лише у тому, що у випадку Італії активними твіплوماتами є як Фарнезіна – Міністерство закордонних справ, так і Міністра закордонних справ. Тобто існують і підтримуються активними обидва італомовні профілі та аккаунти. Аналогічна ситуація склалася і у Франції, з франкомовними профілями міністерства й міністра, відповідно. На противагу, Іспанія та Аргентина зареєстрували лише профілі своїх зовнішньополітичних відомств, у пошуковій системі значиться також і утент з іменем міністра @hectortimerman, але 3439 архівних твітів цієї сторінки на сьогодні не актуалізуються.

Остання відмінність – у виборі аватарів. У випадку профілів Міністрів закордонних справ Італії й Франції аватаром слугує фотографія. А у випадку аватарів Міністерств – це фотографія будинку/споруди установи для Італії й Аргентини. Натомість Франція та Іспанія вибрали зображення з офіційною символікою та назвою зовнішньополітичного відомства:

При цьому тільки профілі зовнішньополітичного Міністерства створені, дублюються та підтримуються, крім французької мови, ще й англійською, іспанською та арабською.

Відтак розвиток електронних і цифрових технологій, виникнення сучасних комунікативних форм і способів їх фіксації, розширюють соціокомунікативну та мовленнєву жанрову палітру дипломатичного дискурсу та його типових документів.

Обмежені рамки цієї наукової розвідки не дозволяють викласти структурно-семантичні, суто мовні, прагматичні та медійні риси згаданих тут новітніх жанрів. Тому непорушеним питанням будуть присвячені наші подальші дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бахтин М.М. Проблемы речевых жанров // Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – С. 250–296.
2. Бахтин М.М. Проблемы речевых жанров // Бахтин М.М. Собрание сочинений. – М.: Русские словари, 1996. – Т. 5: Работы 1940–1960 гг. – С. 159–206.
3. Геракліт Ефеський // Юридична енциклопедія : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] – К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1998. – Т. 1 : А – Г. – С. 576. – ISBN 966-7492-00-X.
4. Горошко Е. И. Виртуальное жанроведение: устоявшееся и спорное // Вопросы психолингвистики. – М., 2010. – № 2 (12). – С. 105–123.
5. Горошко Е. И, Поляшкова Т.Л. Политический твиттинг как новый жанр Интернет-коммуникации // Вопросы психолингвистики. Методы современной психологии. – М., 2014. – С. 92–103. – Режим доступа: <http://ceberleninka.ru/article/n/politicheskyi-tvitting-kak-novyy-zhanr-internet-kommunikatsii>.
6. Горошко О. Новый конвергентный жанр 2.0. – твітінг / О. Горошко // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2011. – Вип. 52. – С. 210–223. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2011_52_20.
7. Дементьев В.В. Теория речевых жанров и актуальные процессы современной речи // Вопросы языкознания. – М.: Наука, 2015. – № 6. – С. 78–107.
8. Иванов Л.Ю. Язык Интернета: заметки лингвиста // Словарь и культура речи. – М.: Азбуковник, 2000. – С. 35–45.
9. Іщук С.М. Жанри Інтернет-комунікації: принципи класифікації / С. М. Іщук // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Філософія. Культурологія. – 2012. – № 2. – С. 85–89. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2012_2_23.
10. Кобрин Н.В. Твиттинг – новый социокоммуникативный жанр интернет-коммуникации // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2016 – № 9(63): в 3-х ч. – Ч. 3. – С. 109–111. – Режим доступа: www.cyberleninka.ru; www.gramato.net/materials/2/2016/9-3/30.html.
11. Компанцева Л.Ф. Дискурс-анализ украинского политического интернета (гендерный аспект) // Актуальные проблемы теории коммуникации: сб. науч. тр., 2004. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.russcomm.ru/rca_biblio/k/kompantseva.shtml.
12. Копцева В.А. Жанр твиттинга в политическом дискурсе Г. А. Зюганова // Сибирский филологический журнал, 2016. – № 1. – С. 144–154. – Режим доступа: www.cyberleninka.ru.
13. Петрушенко В. Л. Висловлювання та сентенції знаменитих філософів // Тлумачний словник основних філософських термінів. – Львів: Видавництво національного університету "Львівська політехніка", 2009. – С. 234–261. – 264 с.
14. Платон Кратил // Собрание сочинений в четырех томах. – М. АН СССР Институт философии. Мысль, 1990. – Т. 1. – С. 636.
15. Полякова Т. Л. Лінгвостилістичні характеристики жанру Твітінг в англійській політичній Інтернет-комунікації: Автореф. канд. філол. наук 10.02.04 – германські мови. – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2014. – 20 с.

16. Пономаренко О.В. Витоки дипломатичного дискурсу: від античних посланників до середньовічних драгоманів // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: 36. наук. пр. – К.: Освіта України, 2012. – Вип. 19. – С. 124–128.

17. Пономаренко О.В. Дипломатія, трипломатія, твіпломатія: новітній канон дипломатичного дискурсу // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Іноземна філологія". – К.: ВПЦ Київський університет, 2013. – Вип. 1(46). – С. 30–33.

18. Пономаренко О.В. Зміна дипломатичного дискурсу XV століття як реакція на нові тенденції у веденні зовнішньої політики // Мовні і концептуальні картини світу: 36. Наук. Пр. – К.: ВПЦ Київський університет, 2013. – Вип. 43, ч. 3. – С. 274–280.

19. Пономаренко О.В. Еволюція дипломатичного дискурсу в епоху Середньовіччя // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Іноземна філологія". – К.: ВПЦ Київський університет, 2012. – Вип. 45. – С. 43–45.

20. Пономаренко О.В. Розвиток дипломатичного дискурсу: від Середньовіччя до сучасності // Українське мовознавство: Міжвідомчий науковий збірник. – К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2012. – Вип. 42/1. – ISSN 0320-3077. – С. 351–355.

21. Пономаренко О.В. Універсальні аспекти професійного спілкування дипломатів: дипломатичні документи. – С. 435–441.

22. Пономаренко О.В. Уточнення лінгвістичної термінології, використовуваної у дослідженнях сучасного дипломатичного дискурсу // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Іноземна філологія". – К.: ВПЦ Київський університет, 2015. – Вип. 48. – С. 38–43.

23. Соловьев В. Разница между знаком, символом, пиктограммой, идеограммой, иконкой. Логотипом, товарным знаком и брендом. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.podhod.ru/solutions/16.

24. Соркина Е., Федотченко Ю., Чабаненко К. В социальных сетях – 140 символов самовыражения. – СПб.: Питер, 2011. – 144 с.

25. СУМ: Словник української мови. Академічний тлумачний словник. Он-лайн версія в 11 томах. – 2018. – Режим доступу: www.sum.in.ua.

26. Шмелева Т.В. Модель речевого жанра // Жанры речи. – Саратов: Колледж, 1997. – № 1. – С. 88–98.

27. Щипицина Л.Ю. Жанры компьютерно-опосредствованой коммуникации: монография / Л.Ю. Щипицина; Поморский гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – Архангельск: Поморский университет, 2009. – 238 с.

28. Platon. *Kratule* // *Œuvres de Platon. Traduction française de Victor Cousin. Cratyle ou de la propriété des normes. Le Sophiste ou de l'être. La politique ou de la royauté* [Texte imprimé]. – Paris: Rey et Gravier, 1837. – Т. XI. – Р. 402а. – 544 р.

28. Ponomarenko O. *Linguaggio diplomatico: modi di classificare*. – *Études Ukrainiennes Transdisciplinaires: Dossier*. – France, Paris: Éditions Institut Culturel de Soleranzara, 2012. – P. 129–131.

29. Ponomarenko O. OK x SCRIVERE sui MURI: Twiplomazia come nuovo genere della comunicazione istituzionale. – *Studia Philologica*. – Філологічні студії // Періодичне друковане видання Київського університету імені Бориса Грінченка, 2014. – С. 104–111.

30. Ponomarenko O. Posto del linguaggio diplomatico tra gli stili funzionali (Місце дипломатичного дискурсу серед функціональних стилів) // "Стиль і переклад" : Зб. Наук. Пр. – К.: ВПЦ Київський університет, 2014. – № 1(1). – С. 175–193. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stt_2014_1_15.

31. Ponomarenko O. Tweeting i tweet kak novye žanry reči i dokumentov v sovremennom diplomatičeskom diskurse. – Jazyk – kultura – spoločnosť (vzájomné súvislosti): Vedecký zborník. – n. 3. – Slovakia: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Nitra, 2016. – P. 95–100. – <http://kega013.ff.ukf.sk/images/pdf/ZB2016/index.html>.

32. Twitter // Wikipedia. The Free Encyclopedia [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Twitter>.

Надійшла до редколегії 12.12.18

О. В. Пономаренко, канд. филол. наук, доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко (Украина)

ДИПЛОМАТИЧЕСКИЙ ДИСКУРС В ТВИТТЕРЕ: ТВИТТИНГ И ТВИТ КАК НОВЕЙШИЕ ЖАНРОВЫЕ ФОРМЫ ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ

Рассмотрены новейшие социокоммуникативные и речевые жанры современного дипломатического дискурса в его виртуальном измерении. Уточнены их дефиниции. Разработана модель типичного структурно-композиционного построения твита как электронного дипломатического документа.

Ключевые слова: дипломатический дискурс, социокоммуникативный и речевой жанр, электронная (цифровая) и виртуальная коммуникация, твиттинг, твит.

O. V. Ponomarenko, PhD in linguistics, associate professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)

DIPLOMATIC DISCOURSE IN TWITTER: TWEETING AND TWEET AS THE NEWEST FORMS OF GENRES IN THE DIPLOMATIC COMMUNICATION

The article deals with the newest/latest socio-communicative and speech genres of the modern diplomatic discourse in its virtual dimension. Their more accurate definitions have been worked out. The typical structural and compositional model of tweets as digital diplomatic documents has been developed.

Key-words: diplomatic discourse, sociocommunicative and speech genre, electronic (digital) and virtual communication, twitting, tweet.